

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ

Γκρίζα Πολιτεία

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Σήμερα

Διαβάζοντας σήμερα την *Γκρίζα Πολιτεία*, αισθάνομαι πως δεν μπορώ να προσθέσω ή να αφαιρέσω ούτε μία λέξη. Βρίσκω εκεί όλη τη δροσιά και την ευδοκία της νεότητας. Βρίσκω τις παλιές πληγές εκείνων που αγάπησαν, που αναζητήσαν τη χαρά της απόλυτης αγάπης μέσα στην πιο βαθιά ουσία της ζωής. Και βρίσκω τα ερείπια ενός παρελθόντος που το εξαγιαρίζει η αθωότητα της μνήμης.

Μια αθωότητα ένοχη ωστόσο, ίδια με το ραγισμένο πρόσωπο της ηρωίδας μου.

Η γκρίζα πολιτεία του Παρισιού, όπως την έζησα στη νεότητά μου, με τις διαδηλώσεις ενάντια στη δικτατορία που τότε είχε χτυπήσει την Ελλάδα, αλλά και με τον αναρχικό Μάιο λίγο μετά, με τα οδοφράγματα του Καρτιέ Λατέν και τα άσπρα νησιά της μνήμης, αυτή η βροχερή πολιτεία με την ατέλειωτη γοητεία και τον πόνο του εφήμερου, παραμένει ένα λαμπερό κομμάτι της ζωής μου.

Είναι από τα πιο αγαπημένα μου μυθιστορήματα. Έτσι τρυφερό και νεανικό, με την πρώτη αγωνία των υπαρξιακών αναζητήσεων. Έτσι γεμάτο από την ποίηση του Παρισιού και από τον πόθο της εξέγερσης για το δικαίωμα της ζωής.

Για το δικαίωμα της αξιοπρέπειας της ζωής.

Αθήνα, Ιούνιος 2011

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Το Παρίσι

μοναστηριών, στη Βαζιράρ..»

*Ένα μικρό διαμέρισμα,
γεμάτο από το πρόσωπό του...*

ΕΒΡΕΧΕ ακόμα, όταν το αεροπλάνο είχε φτάσει στο Ορλύ. Εκείνη στεκόταν ακίνητη, με τα μεγάλα τρομαγμένα μάτια της, σχεδόν χαμένη.

«Mesdames et Messieurs...» Η φωνή της συνοδού.

Δεν την περίμενε κανείς. Κι ούτε άφηγε πίσω της τίποτα.

Ένα διαμέρισμα, στην οδό Ηροδότου, γεμάτο βιβλία και αναμνήσεις. Ένα μικρό διαμέρισμα, γεμάτο από το πρόσωπό του... Ναι, αυτό!

«Κυρίες και κύριοι, ελπίζουμε πως μείνατε ευχαριστημένοι... Και η Ολυμπιακή Αεροπορία θα έχει την τιμή...»

Ακούμπησε στην άκρη τη βαλίτσα της. Τώρα ήθελε να δει εκείνη την πελώρια αφίσα.

Ήταν σκισμένη. Και δίπλα, άλλες αφίσες με γράμματα, που δεν μπόρεσε να διαβάσει, μισοσβησμένα:

LIBERTÉ
INNOCENCE

MORTE
ET RIEN

Κι ανάμεσα, ένα πρόσωπο παιδικό. Σκελετωμένο. Με δύο μαύρες κηλίδες θάνατο στα μάτια.

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ

Ένας εργάτης, ανεβασμένος σε μια μεταλλική σκάλα, καθάριζε τον τοίχο.

Τράβηξε τη βαλίτσα της πιο κει, να μην τη σπρώχνουν οι άνθρωποι. Της φάνηκε πως τους ενοχλούσε.

Ύστερα, προσπάθησε να θυμηθεί... Είχαν περπατήσει, ως αργά, οι δυο τους, ανάμεσα στο φεγγάρι και στις λεύκες. Στα τοπία εκείνα της Αττικής που αγαπούσαν.

«Θα μου γράφεις συχνά; Κάθε μέρα;»
Χαμογέλασε.

Η συνοδός την πλησίασε.

— Μήπως είστε αδιάθετη;

Δεν ήθελε να τα θυμάται τώρα εκείνα. Κι ούτε ήξερε γιατί. Μα το πρόσωπό του ήταν εκεί, μια παρουσία επίμονη.

Κοίταξε τη συνοδό που της χαμογελούσε.
— Όχι, ευχαριστώ.

Κι η φωνή του, πολύ κοντά, σχεδόν την άγγιζε.

«Κάθε μέρα;»

«Μη ρωτάς».

Ακούμπησε το πρόσωπό της στο τζάμι της πελώριας αίθουσας των αφίξεων και κοίταζε την ανάσα της, όπως όταν ήταν παιδί.

«Δεν καταλαβαίνω...»

«Μη ρωτάς...»

Δεν ήξερε εκείνος. Δεν έπρεπε να μάθει για τη γνωμάτευση του γιατρού, που είχε στην τσάντα της. Έπρεπε να συναντήσει αμέσως τον γιατρό Τυσσέν. Αλμπέρ Τυσσέν.

«Είναι ένας σπουδαίος γιατρός... Κι είναι από τις ελάχιστες ειδικότητες που έχει η εποχή μας για την περίπτωσή σας...»

ΓΚΡΙΖΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

«Και ποια είναι η περίπτωση μου;»

«Πάρτε αυτή τη γνωμάτευση κι αυτή τη συστημένη επιστολή...»

Το χέρι του γιατρού ένοχο πάνω στον ώμο της, εκεί, στην οδό Βαλαωρίτου.

«Έχετε συγγενείς; Φίλους;»

«Όχι. Κανέναν». Απορεί. Κι ο Παύλος; Δεν ήθελε να μιλήσει γι' αυτόν. Σαν να την ενοχλούσε.

«Με τι ασχολείσθε;»

«Με τίποτα».

Άφιξις πτήσεως 720 από Αθήνας...

*... ποιον θάνατο μπορεί να φοβηθεί κανείς,
όταν έχει ζήσει τον θάνατο μιας αγάπης;*

— ΔΩΜΑΤΙΟ 44... Στον τέταρτο όροφο.

Άκουσε τη φωνή δίπλα της. Και μια ηλικιωμένη γυναίκα ανέβαζε κιόλας τις βαλίτσες.

Το ξενοδοχείο ήταν ένα παλιό θλιβερό κτήριο. Από κείνα τα γκριζα κτήρια του Παρισιού, που μυρίζουν μούχλα και σάπιο χρόνο. Και το δωμάτιο θλιβερό. Ένα γύρω καθρέφτες... Κι όλα πράσινα. Οι κουρτίνες. Το κάλυμμα του κρεβατιού. Οι ταπετσαρίες.

Προχώρησε προς το παράθυρο. Ένας τοίχος φαινόταν μαυρισμένος. Παλιός κι αυτός. Κι ένα κομμάτι ουρανό, γεμάτο βροχή.

Ακούμπησε το πρόσωπό της πάνω στο τζάμι και τότε πρόσεξε: Φαινόταν ο τρούλος της Βαλ ντε Γκρας. Χαμογέλασε.

Τούτος ο γραφικός τρούλος, ανάμεσα στ' αγριοπερίστερα και στη βροχή, της φάνηκε πως κρατούσε ένα φως στην γκριζα του επιφάνεια... Ένα παλιό φως, σαν από κάποιο παιδικό μύθο...

— Θέλετε τίποτ' άλλο;

Κοίταξε την ηλικιωμένη γυναίκα που στεκόταν ακόμα εκεί.

— Όχι, ευχαριστώ.

— Το πρωινό το σερβίρουμε στις εννιά... Κι αν χρειασθείτε κάτι, εδώ είναι το κουδούνι.

ΓΚΡΙΖΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

— Ναι, αν χρειασθώ.

Η καμαριέρα έφυγε. Κι εκείνη έμεινε μόνη, μέσα σε τούτο το ξένο δωμάτιο. Της φάνηκε πιο μουντό και πιο θλιβερό.

Κοίταξε τους καθρέφτες ένα γύρω... Κι υστέρα, το είδωλό της, πολλαπλασιασμένο, μέσα σε τούτες τις γυάλινες επιφάνειες.

Και το πρόσωπό του να μετατοπίζεται ολοένα... Ήταν μια αίσθηση απουσίας το πρόσωπό του, κομματιασμένο μέσα σε τούτη τη γυάλινη προέκταση.

Έκλεισε τα μάτια για να μην κοιτάζει αυτό το κομματιασμένο πρόσωπο μέσα στους καθρέφτες... Κι αυτόν τον γκριζο, γεμάτο βροχή, ουρανό. Της φάνηκε πως λεηλατούσαν τη μοναξιά της.

Μα όχι... Προσπάθησε ν' αντιδράσει.

Μπορώ να ζωγραφίσω, αν θέλω... Έχω φέρει μαζί μου τις τέμπερες και τα σχέδια... Ευτυχώς... Η μπορώ να περπατήσω σ' ένα δρόμο, στην τύχη... Να μπερδευτώ με τους φοιτητές, την ώρα που φωνάζουν... Ή, το πιο πιθανό, μπορώ να πάρω ένα από αυτά τα ροζ στρογγυλά χάπια. (Μπορώ ακόμα να πάρω και δύο, για να είμαι σίγουρη...) Λοιπόν, και να κοιμηθώ όσο θέλω... Ως αύριο... Το κρεβάτι ευτυχώς είναι άνετο... Σχεδόν διπλό... Δεν έχω παρά...

Ξάπλωσε για να το δοκιμάσει. Και τότε πρόσεξε: Πάνω στη γδαρμένη ταπετσαρία ήταν γραμμένα ονόματα. Ανασηκώθηκε να διαβάσει.

“Raymond Lilian”. Και πιο κάτω: “Aimer c'est se révolter...”

Της φάνηκε πώς υπήρχαν ακόμα τα ερωτικά τους σχήματα.

«Ραϊμόν Λίλιαν».

Τώρα ήθελε ν' αγκαλιάσει ξανά το δικό του κορμί.

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ

Να το ανασάνει. «Όπως τότε... Μόλις άνοιγε η πόρτα...

Εκείνη την τελευταία φορά, το πρόσωπό του την κοίταξε αλλοιωμένο.

«Φεύγεις; Έτσι ξαφνικά; Όχι, δεν είναι αλήθεια...»

Δεν είναι αλήθεια γιατί; Τι δεν είναι αλήθεια; Κάτι που πριν δεν θέλαμε να ξέρουμε; Μα είναι. Τ' ορκίζομαι... Ξαφνικά, πρέπει να παραδεχτούμε πως τα πράγματα παίρνουν το σχήμα της αλήθειας... Μιας αλήθειας. Ένα σχήμα που δεν το υπολογίσαμε ποτέ... Παραδείγματος χάρη όπως μια γνωμάτευση ιατρική, διπλωμένη στα τέσσερα, μέσα στην τσάντα.

Ακόμα δεν ήξερε γιατί δεν ήθελε με κανένα τρόπο να του μιλήσει για το θέμα αυτό.

Ίσως αργότερα... Μα τώρα ακόμα...

Δεν μπορώ. Πώς δεν το βλέπεις;

Τούτη η γνωμάτευση είναι μια άλλη πραγματικότητα, που δεν βρήκα ακόμα τις διαστάσεις της... Μπορεί και να μη θέλω να τις παραδεχτώ...

Ναι, μπορεί. Μα πρέπει... Καταλαβαίνεις.

Πρέπει να χωρέσω τη μικρή μου ύπαρξη μέσα σ' αυτή την καινούρια διάσταση που λέγεται θάνατος... Μα όχι τώρα... Όχι ακόμα.

Τ' ορκίζομαι δεν...

Αναρρίγησε.

Δεν ήθελε να σκεφτεί... Δεν μπορούσε να σκεφτεί

μιαν άλλη καινούρια αίσθηση.

Είχε ωριμάσει, θαρρείς, μεμιάς... Κι εκείνο το φθινόπωρο –το τελευταίο φθινόπωρο;– της έμελλε να ζήσει όλη τη δίψα και όλο τον θάνατο μιας ολόκληρης ζωής.

ΓΚΡΙΖΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Μα ποιον θάνατο μπορεί να φοβηθεί κανείς, όταν έχει ζήσει τον θάνατο μιας αγάπης; Τρόμαξε. Όχι τώρα αυτά... Όχι ακόμα.

Έπλυνε το πρόσωπό της με κρύο νερό.

Ναι, ο θάνατος κι η αγάπη έχουν το αποκλειστικό προνόμιο της μοναδικότητας. Κι εγώ πρέπει να ζήσω μοναδικά την κάθε μικρή μου στιγμή... Ως το τέλος. Αυτό είναι! Κι όλη μου η ύπαρξη δεν θα είναι παρά η επιβεβαίωση του τέλους.

Άνοιξε το παράθυρο να μπει αέρας.

Ένα όχι ανέβαινε μέσα της. Από βαθιά.

Επαναστάτησε.

Και γιατί δεν μπορεί να είναι ένα λάθος... Ας πούμε, μια ιατρική πλάνη;

Μα ναι, σίγουρα, μπορεί να είναι αυτό... Κι αν όχι;

Ποιος θα μου το πει; Ποιος μπορεί να μου το πει;

Φόρεσε το αδιάβροχό της.

Δεν έχω παρά να πάω, όσο πιο γρήγορα γίνεται...

Λοιπόν, Αλμπέρ Τυσσέν.

Μπουλβάρ Μονπαρνάς 77.